

Ďalší vesmírny úkaz: Zákryt Venuše Mesiacom 14. septembra 2026

7.9.2026 - Ján Svoreň | SAV

V pondelok 14. septembra 2026 v poludňajších hodinách nastane zaujímavý úkaz na oblohe. Mesiac pri svojom obehu okolo Zeme zakryje na oblohe planétu Venušu. Úkaz sa odohrá približne 40 stupňov nad juhovýchodným obzorom. Napriek tomu, že za dobrých atmosférických podmienok je Venuša aj cez deň viditeľná voľným okom, už použitie menšieho ďalekohľadu zlepši náš zážitok z pozorovania mnohonásobne.

Pred zákrytom sa bude Venuša nachádzať na východnej (ľavej) strane od Mesiaca. Mesiac sa po oblohe pohybuje rýchlejšie ako Venuša a putuje smerom od západu na východ (čiže sprava doľava). Vďaka tomuto pohybu Mesiac Venušu predbehne. Venuša preto zmizne za východným okrajom Mesiaca, ktorý bude v tej chvíli neosvetlený (tmavý).

O približne hodinu neskôr Venuša opäť vyjde na západnej (pravej) strane Mesiaca, tentoraz spoza jeho osvetleného kosáka. Venušu ako vnútornú planétu (a rovnako aj Merkúr) pozorujeme v rôznych fázach, podobne ako Mesiac. V čase zákrytu tak uvidíme vedľa seba 2 kosáčky – Mesiac tri dni po nove a vedľa maličký kosáček Venuše. Kým samotný zákryt potrvá viac ako hodinu, vstup a výstup Venuše spoza mesačného okraja bude trvať iba desiatky sekúnd.

Zákryt nastane v týchto časových intervaloch – údaje sú v letnom čase:

na západnom Slovensku (presný čas je pre Bratislavu) – vstup 11.32 hod., výstup 12.36 hod.,

na strednom a severnom Slovensku (presný čas je pre Poprad) – vstup 11.34 hod., výstup 12.41 hod.,

na východnom Slovensku (presný čas je pre Košice) – vstup 11.35 hod., výstup 12.42 hod.

„Počas zákrytu Venuše Mesiacom 14. septembra 2026 bude Mesiac vzdialený od Slnka približne 31 stupňov. Je to dostatočná vzdialenosť, v každom prípade si však dajte pozor, aby ste ďalekohľad alebo mobil nenamierili na Slnko – mohli by ste si poškodiť zrak alebo zobrazovací číp mobilu,“ upozorňuje Ján Svoreň z Astronomického ústavu SAV, v. v. i.

Ak by si niekto chcel nastaviť ďalekohľad podľa azimutu a výšky nad obzorom, údaje v stupňoch sú nasledovné (azimut sa počíta od severu (0°) cez východ (90°) a juh (180°) na západ (270°):

	azimut		výška nad obzorom	
	vstup Venuše	výstup Venuše	vstup Venuše	výstup Venuše
Bratislava	125,5°	144,3°	42,4°	47,2°
Poprad	127,2°	147,1°	43,1°	47,4°
Košice	128,0°	148,3°	43,6°	47,7°

Celosvetovo nastáva zákryt Venuše Mesiacom v priemere dvakrát ročne. Nie je však viditeľný z celej Zeme, pás viditeľnosti je pomerne úzky. Zo Slovenska je to oveľa zriedkavejšie, intervaly sú nepravidelné, v priemere zákryt nastane raz za 7,5 roka. Posledný viditeľný zo Slovenska bol 19.

septembra 2025, na ďalší si budeme musieť počkať až do 10. januára 2032.

Text: Ján Svoreň, Astronomický ústav SAV, v. v. i.

Foto: Karol Havrila

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13884&source_no=20